

Preživninski zahtevki - Italija

Izvorna jezikovna različica te strani [it](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [en](#).

KAZALO

- 1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?
- 2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?
- 3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?
- 4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?
- 5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?
- 6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?
- 7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?
- 8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?
- 9 Kako in komu se plača preživnina?
- 10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?
- 11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.
- 12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?
- 13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?
- 14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:
 - 14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?
 - 14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?
- 15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:
 - 15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?
 - 15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?
- 16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?
- 17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?
- 18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?
- 19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

V italijanskem pravnem sistemu obstajajo različna imena, pogoji in zneski za pomoč družini, odvisno od razmerja med zavezancem in upravičencem.

„Obbligazione alimentare“ pomeni zagotavljanje materialne pomoči osebi, ki se ne more sama preživljati. Plačati jo morajo z zakonom določene osebe v okviru svoje obveznosti družinske solidarnosti.

Pravila za tako vrsto preživnine so določena v členu 433 in naslednjih civilnega zakonika. Plačati jo je treba, kadar:

- obstaja posebno pravno razmerje med preživninskim zavezancem in upravičencem,
- upravičenec potrebuje pomoč, ker se ne more sam preživljati.

Vrstni red oseb, ki morajo zagotavljati preživnino:

- zakonec,
- otroci,
- starši, ali če staršev ni, neposredni predniki,
- zeti in snahe,
- tasti in tašče,
- bratje in sestre.

Preživnino mora zagotoviti najbližji sorodnik glede na zgornjo razvrstitev; če je na isti ravni več oseb, je odgovornost razdeljena med njimi glede na njihov finančni položaj.

Znesek, ki ga je treba plačati, je sorazmeren s potrebami osebe, ki zahteva preživnino, in finančnim položajem osebe, ki jo mora plačevati. Vendar ta vrsta preživnine ne sme presehati zneska, potrebnega za kritje osnovnih življenjskih potreb osebe, ki potrebuje pomoč, ob upoštevanju njenega socialnega položaja.

„Assegno di mantenimento“ pomeni, da en zakonec zagotavlja finančno pomoč drugemu zakoncu v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, njen namen pa je zagotoviti, da oseba, ki prejme pomoč, ohrani življenjski standard, ki ga je imela med zakonsko zvezo. Za preživnino „assegno di mantenimento“ ni nujno, da upravičenec potrebuje pomoč, saj jo je mogoče zahtevati tudi, če je upravičenec zaposlen. Mogoče se ji je odpovedati, lahko pa jo tudi nadomesti enkratno plačilo.

Ker je namen te vrste preživnine zakoncu zagotoviti ohranitev podobnega življenjskega standarda, kot ga je imel pred prenehanjem življenjske skupnosti, je običajno višja kot „assegno alimentare“. Vendar se „assegno di mantenimento“ ne plača zakoncu, ki se šteje za odgovornega za prenehanje življenjske skupnosti.

Izraz „assegno di mantenimento“ se nanaša tudi na finančno podporo, ki jo morajo starši plačati za svoje otroke ob prenehanju življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze.

Otroci imajo pravico, da jih starši preživljajo sorazmerno s svojimi sredstvi in v skladu z zmožnostmi opravljanja poklicnega dela ali gospodinjskega dela. Sodišče v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze ugotovi, da je treba plačevati redno preživnino, in določi znesek v skladu z otrokovimi potrebami, življenjskim standardom, ki ga je otrok imel, ko je živel z obema staršema, časom, ki ga preživi pri vsakem od staršev, finančnimi sredstvi obeh staršev ter finančno vrednostjo gospodinjskih obveznosti, varstva in vzgoje, ki jih izvaja vsak od staršev.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otroci imajo do polnoletnosti pravico, da jih starši preživljajo sorazmerno s svojimi sredstvi in v skladu z zmožnostmi opravljanja poklicnega dela ali gospodinjkega dela. Sodišče v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze ugotovi, da je treba plačevati redno preživnino (glej prejšnji odgovor).

Če je otrok postal polnoleten, vendar še ni finančno samostojen, lahko sodnik odredi, da en ali oba starša plačujeta redno preživnino, običajno neposredno otroku. Če se polnoletni otrok, ki je postal finančno samostojen, znova znajde v težkem finančnem položaju, sta starša obvezna plačevati le „obbligazione alimentare“.

Če ima polnoletni otrok težko invalidnost, veljajo enaka pravila kot za mladoletne otroke.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Oseba mora za pridobitev pomoči „alimenti“ vložiti zahtevo (*atto di citazione*) na sodišču, na območju katerega prebiva, in priložiti vse listine, ki dokazujejo, da potrebuje pomoč.

Ko se postopek začne, je mogoče zaprositi sodišče, naj odobri začasno preživnino pred izdajo dokončne odločbe.

Preživnino za otroka ali zakonca je mogoče zahtevati v ločenih postopkih ali v okviru postopka za prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze. Sodišče lahko o preživnini odloči tudi v okviru postopka na prvi obravnavi.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V skladu z Uredbo (ES) št. 4/2009 je za zadeve v zvezi s preživninskimi obveznostmi v državah članicah pristojno:

(a) sodišče kraja, kjer ima toženec običajno prebivališče, ali

(b) sodišče kraja, kjer ima upravičenec običajno prebivališče, ali

(c) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan z zadevnim postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank, ali

(d) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, če je zahtevek glede preživnine povezan z zadevnim postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Dokument za uvedbo postopka v zvezi s preživnino mora vložiti odvetnik, ki stranko zastopa na sodišču.

Pomoč odvetnika ni potrebna, če je odločitev o preživnini že vključena v dogovor med zakoncema, ki sta v postopku za prenehanje življenjske skupnosti. V tem primeru se dogovor predloži sodišču, to pa ga preveri in odobri.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Oseba, ki zadevo vloži na civilnem sodišču, mora plačati takso za vpis zadeve (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Ta je odvisna od vrste in vrednosti zadeve. Za odločbe, ki jih izda sodišče, se tudi plača taksa za vpis zadeve.

Nobena od teh taks za vpis zadeve pa se ne plača v zadevah v zvezi s preživninami za otroke.

Stranke morajo plačati pravne stroške odvetnikov, ki jih zastopajo na sodišču.

Osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, lahko zaprosijo za imenovanje odvetnika, ki jim zagotavlja brezplačno pomoč, stroške pa krije država (pravna pomoč).

Vložnik lahko zaprosi za pravno pomoč, če njegov letni obdavčljivi dohodek ne presega 10 766,33 EUR. Če zadevna oseba živi z zakoncem ali drugimi družinskimi člani, se skupni letni dohodek izračuna tako, da se seštejejo dohodki vseh družinskih članov, vključno z vložnikom. V tem primeru se najvišji dohodek, na podlagi katerega se še lahko odobri pravna pomoč, poveča za 1 032,91 EUR za vsakega družinskega člana, s katerim živi vložnik.

Prošnje za pravno pomoč se vložijo pri odvetniški zbornici (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*) v kraju sodišča, ki je pristojno za zadevo. Prošnjo je treba vložiti na obrazcu, ki je na voljo v tajništvu in na spletišču odvetniške zbornice, ter ji priložiti listine, navedene na obrazcu.

V prošnji je treba navesti razloge in pravno podlago za zahtevek ter priložiti dokazila. Odvetniška zbornica ne dodeli pravne pomoči, če je zahtevek, ki je vložen na sodišču, očitno neutemeljen.

Če odvetniška zbornica ugotovi prošnji, lahko zadevna oseba imenuje odvetnika, ki ga izbere s seznama pooblaščenih odvetnikov, ki zagotavljajo pravno pomoč. Nekatere odvetniške zbornice same izberejo odvetnika, ki bo prevzel zadevo.

Prošnjo za pravno pomoč je mogoče vložiti v kateri koli fazi in na kateri koli stopnji postopka ter velja za vse poznejše stopnje, če oseba ves ta čas nima zadostnih sredstev.

Če je prošnja za pravno pomoč zavrnjena, jo lahko zadevna oseba ponovno vloži na sodišču, ki je pristojno za zadevo.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodna odločba, ki določa znesek dodeljene preživnine in odreja njeno plačilo, je izvršljiva odločba in pomeni nalog za izvršbo.

S sodno odločbo, s katero se odreja pravica do preživnine, je preživninskemu zavezancu naložena dolžnost, da mora upravičencu plačati, kar ta potrebuje za izpolnitev svojih osnovnih življenjskih potreb (stroški hrane, nastanitve in oblačil ter stroški osnovnega blaga in storitev, ki so potrebni za dostojno življenje). Sodišče mora pri odločanju o znesku preživnine upoštevati tudi finančni položaj preživninskega zavezanca.

V sodni odločbi, ki določa znesek preživnine za razvezanega zakonca, je treba upoštevati tudi življenjski standard zakoncev med zakonsko zvezo.

V sodni odločbi, ki določa znesek preživnine za mladoletne otroke ali otroke, ki so polnoletni, vendar niso finančno neodvisni, je treba upoštevati njihove izobraževalne potrebe.

Preživnina se samodejno prilagodi v skladu z indeksi ISTAT ali drugimi parametri, o katerih se dogovorita stranki ali ki so navedeni v sodni odločbi.

Znesek dodeljene preživnine se lahko pozneje spremeni, če upravičenec ali zavezanec vloži zahtevo na pristojnem sodišču, ki je običajno sodišče, ki je izdalo prvotno odločbo.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Sodišče določi načine plačila.

V primeru prenehanja življenjske skupnosti lahko sodišče določi, da morajo zadevne tretje osebe, ki so dolžne plačila preživninskemu zavezancu, vključno z rednimi plačili (npr. delodajalec), del denarja plačati neposredno razvezanemu zakoncu.

Preživnino je treba plačati osebi, ki je do nje upravičena.

Preživnina za mladoletne otroke se običajno plača zakoncu, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka.

Preživnina, ki jo sodišče odredi za polnoletne otroke, ki še niso finančno neodvisni, se plača neposredno zadevnim otrokom.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec preživnine ne plača prostovoljno, so upravičencu na voljo običajna sredstva za izvršbo finančnih obveznosti.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Za pravico do preživnine samo po sebi ni zastaralnega roka. Za morebitne posamezne zapadle neplačane obroke velja petletni zastaralni rok (člen 2948(2) civilnega zakonika). Poleg tega se zastaralni rok odloži med zakoncema in osebami, ki imajo starševsko odgovornost do preživninskih upravičencev.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

V Italiji ni organizacije ali organa, ki lahko upravičencem pomaga izterjati preživnino. Preživninski upravičenec mora bodisi sam, če je polnoleten, bodisi prek svojega zakonitega zastopnika, če je mladoleten, vložiti zadevo na pristojnem sodišču, pri čemer mu pomaga odvetnik.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ne.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Osebi, upravičeni do prejema preživnine od zavezanca, ki živi v drugi državi, lahko pomaga italijanski osrednji organ. Prek osrednjega organa v državi članici, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, mora v okviru sistema sodelovanja, določenega v poglavju VII Uredbe (ES) št. 4/2009, vložiti zahtevo za priznavanje, razglasitev izvršljivosti in izvršitev že izdane odločbe o pravici do preživnine.

Oddelek za mladoletniško pravo na ministrstvu za pravosodje (*Ministero della Giustizia - Dipartimento per la Giustizia Minorile*) je italijanski osrednji organ, imenovan v skladu s členom 49 Uredbe (ES) št. 4/2009 za izterjavo preživnine v čezmejnih sporih na evropskem pravosodnem območju.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktni podatki italijanskega osrednjega organa:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile
Via Damiano Chiesa 23
00136 Rome

Tel.: +39 668188325

Telefaks: +39 668808085

E-naslov: [✉ acitalia0409.dgm@giustizia.it](mailto:acitalia0409.dgm@giustizia.it)

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Če upravičenec živi v tujini in želi v Italiji izvršiti odločbo o pravici do preživnine, lahko zaprosi za pomoč osrednji organ države članice, v kateri prebiva, in nato prek tega organa vloži zahtevo v skladu s členom 56, pri čemer uporabi sistem sodelovanja iz poglavja VII Uredbe (ES) št. 4/2009.

Vloge torej ni mogoče poslati neposredno italijanskemu osrednjemu organu ali drugim organom ali zasebnim organizacijam v Italiji.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Kar zadeva dostop do sodnega varstva v čezmejnih zadevah, se neposredno uporablja sistem iz poglavja V Uredbe (ES) št. 4/2009.

To na kratko pomeni, da se za zahteve v zvezi s preživnino, ki izhajajo iz starševstva in so vložene v skladu s sistemom iz poglavja VII, uporabi naslednji postopek:

- za zadeve v zvezi s priznanjem ali priznanjem in razglasitvijo izvršljivosti odločbe ali izvršitvijo odločbe, ki je bila izdana ali že priznana v državi članici, se v primeru, če je upravičenec mlajši od 21 let, samodejno dodeli pravna pomoč ne glede na dohodek ali utemeljenost zahteve, kot je določeno v splošnih pravilih (glej odgovor na vprašanje 7);
- za druge vrste zadev (zahteve za izdajo ali spremembo odločbe) je treba za dodelitev pravne pomoči v primeru, če se zahteva nanaša na osebo, mlajšo od 21 let, ugotoviti, ali je zahteva utemeljena, ni pa treba ugotoviti, kakšen je dohodek te osebe;
- če je vložnik starejši od 21 let, lahko prejme pravno pomoč, če izpolnjuje običajne pogoje glede dohodka in utemeljenosti zahteve v skladu z italijansko zakonodajo (glej odgovor na vprašanje 7).

Za zahtevke v zvezi s preživnino, ki ne izhajajo iz starševstva (torej za zahtevke, ki jih vložijo zakonci ali druga oseba, ki je z upravičencem v sorodstvu ali svaštvo), se pravna pomoč dodeli, če so izpolnjeni običajni pogoji glede dohodka in utemeljenosti zahteve v skladu z italijansko zakonodajo (glej odgovor na vprašanje 7).

Merilo stalnosti velja za vse zadeve: vložnik, ki je prejel polno ali delno pravno pomoč v državi članici izvora, je upravičen do pravne pomoči za zadeve, vložene na sodiščih v Italiji v zvezi s priznanjem, izvršljivostjo ali izvršitvijo sodne odločbe.

Če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji, italijanski osrednji organ pošlje prošnjo za pravno pomoč zadevni odvetniški zbornici skupaj z vsemi potrebnimi listinami, ki jih predloži vložnik.

Odvetniška zbornica odloči, ali se dodeli pravna pomoč v skladu z zgoraj opisanimi merili.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Italijanski osrednji organ obravnava prošnje za sodelovanje, poslane v skladu s poglavjem VII, na naslednje načine:

- spodbuja sklenitev mirnega dogovora, tako da zavezancem pošlje poziv, naj prostovoljno izpolnijo preživninsko obveznost;
- zaprosi zavezance, naj se obrnejo na osrednji organ, da bi se dogovorili o postopku za poravnavo zadeve;
- najde zavezanca, tako da pridobi dostop do podatkovne zbirke nacionalnega registra italijanskih občin (*Indice nazionale dei comuni italiani*) in registra uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (*Amministrazione penitenziaria*) ali se obrne na lokalne matične urade;
- zbira informacije o dohodku in sredstvih zavezanca, pri čemer mu pomaga davčna policija (*polizia tributaria*);
- v sodelovanju s pravosodnimi organi pomaga pri zbiranju dokazil, kot določa člen 51(2)(g) Uredbe;
- pomaga pri zagotavljanju pravne pomoči, kot je opisano v odgovorih na zgornji vprašanji 7 in 18.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/01/2018